

ОМБУДСМАН
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ – ДОКЛАД

ИНЕРЦИЯ В УПРАВЛЕНИЕТО ИЛИ МОДЕРНИЗАЦИЯ И ЯСНИ ПРАВИЛА

ЗА РАЗВИТИЕТО НА МЛЕЧНОТО
ЖИВОТНОВЪДСТВО В БЪЛГАРИЯ

2008

През последните месеци в страната се създаде напрежение, стигнало до открити протести, в основата на които стои упрекът към държавата, че не са изпълнени ангажименти от страна на различни държавни органи за решаване на проблемите на млекопроизводителите, с което се засягат техните права.

Открити се, например, проблеми като липсата на достатъчно информация за изискванията и договорените в процеса на присъединяване към Европейския съюз условия за развитие на животновъдството у нас в рамките на Общата селскостопанска политика; неуредиците, свързани с доплащанията за фермерите, както и липсата на ясна стратегия за развитие на отрасъла.

Омбудсманът на България се намесва винаги, когато правата на хората са нарушени или даже само застрашени, включително от прояви на лоша администрация, с които се накърнява правото на всеки гражданин на добро управление.

Ето защо, след като беше сезиран с проблемите, предизвикали протеста на млекопроизводителите, омбудсманът проведе срещи и консултации с отговорни длъжностни лица, експерти и представители на браншови организации. Нагледя впечатлението, че с посредническата роля на омбудсмана, като орган на независимия граждански контрол, може да се проведе една по-широка обществена дискусия, в която да се чуят различни мнения и предложения. Постави се за цел дискусията да допринесе за ускоряването на подготовката на цялостна стратегия за развитие на животновъдството, приета от правителството и парламента, каквато до този момент не съществува.

Омбудсманът поде тази инициатива, воден от убеждението, че

една такава стратегия – приета с възможно по-широк обществен консенсус, ще бъде солиден фундамент за последователна държавна политика, която отговаря на интересите на хората.

В тази логика националният омбудсман организира на 27 септември т.г. дискусия около кръгла маса, озаглавена: „Инерция в управлението или модернизация и ясни правила (За развитието на млечното животновъдство в България)“. Наред с това, за да получат възможност повече заинтересовани да се включат в обсъждането, пак по инициатива на омбудсмана се даде начало и на интернет форум, в който също се изказаха редица полезни мнения.

Тези инициативи бяха насочени към прагматичното поставяне на проблемите и въпросите, определящи развитието на млечното животновъдство в България и извеждането на акцентите в една цялостна дългосрочна стратегия.

Трябва да се подчертае, че те дадоха възможност за първи път всички страни, имащи отношение към млечното животновъдство в България - представители на държавни институции и неправителствени организации, земеделски производители, университетите и научни институти, заедно и равнопоставено да се включат в обсъждането на проблемите и да потърсят тяхното решаване. Участниците в дискусиите се включиха особено активно, като изразените от тях идеи и становища се обединяваха и допълваха и по-малко - противопоставяха.

Изразено беше общото очакване, че обсъжданията ще бъдат обобщени и анализирани под егидата на омбудсмана, и след това - предоставени на отговорните институции, за да се подпомогне създаването на стратегия, както за изход от кризата, така и за дългосрочно развитие на млечното животновъдство в съответствие с широкия обществен интерес.

За тази цел омбудсманът създаде работна група, включваща експерти, представители на бранша и научната общност, която на базата на мненията и гледните точки, изразени по време на общественото обсъждане, изведе следните констатации и предложения.

КОНСТАТАЦИИ

В развитието на млечното животновъдство през последните десетилетия се откриха редица негативни тенденции. Те се проявяват в раздробяване на животновъдството, рязко намаляване броя на животните, силно затруднени и слабо ефективни дейности по селекция, изкуствено осеменяване и ветеринарно обслужване, трайна тенденция на увеличаване средната възраст на заетите в животновъдния сектор и т. н. Приемането на България за пълноправен член на Европейския съюз, наред с новите възможности, изправи българското млечно животновъдство пред нови предизвикателства, свързани с необходимостта да отговори на изискванията на европейското законодателство по отношение хигиената на добива на мляко, неговото качество, изискванията за хуманно отношение към животните, опазване на околната среда.

Голямата част от производителите се оказаха непригодни и неконкурентноспособни в рамките на европейския пазар.

При проведените дискусии се откриха и основните проблеми в развитието на млечното животновъдство в България, а именно:

Първо: Няма държавна стратегия за развитие на млечното животновъдство.

Досегашните усилия за изготвяне на стратегия, която да обедини вижданията на държавата, фермерите и браншовите организации, научната общност не са постигнали успех. При опита да се даде отговор на основни въпроси, които са ключ към разработването на стратегия, често се стига до сблъсък на интереси. Това създава сериозни пречки пред избор на адекватни цели и приоритети, и изработването на рамка, която да дава ясни правила и визия за развитието на млечното животновъдство в България.

Второ: Налице са сериозни пречки за ефективно функциониране на фермите.

Преобладават малки и средни неефективно функциониращи ферми за производство на мляко.

В голямата си част животновъдните ферми не разполагат с достатъчно собствена земя за фуражно производство. Високата цена на фуражите затруднява изхранването на животните, повишава себестойността на продукцията. В същото време свободните земи от държавния и общински фонд, а и частните, не се използват пълноценно и запустяват.

Съществуват сериозни проблеми и недоволство по отношение категоризацията на фермите и разпределението на млечните квоти.

Проблем пред бранша е липсата на работна ръка, отливът на млади специалисти, недостатъчната специализирана помощ за фермерите, ниското заплащане.

Не са създадени условия за взаимно изгодна връзка «производител – преработвател-потребител». Допуснато е картелизиране на мандри, ликвидирани на малките мандри, липсата на механизми за

Взаимноизгодното договаряне на цените, произволно определяне на изкупните цени от изкупвача, забавяне на плащанията на изкупената готова продукция. Драматичното разминаване на изкупните цени на млякото и цената на млечните произведения поставят под въпрос бъдещото съществуване на малките ферми и ефективността на големите.

Субсидията на литър мляко обикновено не достига до фермерите. Нещо повече, при отпускането ѝ като правило млекопреработвателите намаляват изкупните цени на млякото.

Практиката на млекосъбиране и съхранение на млякото от малките ферми не позволява запазване на неговите качества и ги обрча на гибел.

Трето: Действащите механизми за финансиране на животновъдния сектор не стимулират неговото развитие.

Недопустимо се забави създаването на единна система за идентификация на животните, която да послужи като реална основа при финансирането. Субсидирането на животновъдните ферми е на база обработваема площ, а фермерите, както беше подчертано, като правило не разполагат със земя.

Процедурите за субсидиране са утежнени, бюрократизирани, не са достатъчно ясни и позволяват субективизъм при прилагането им.

Непрекъснато се променят условията за субсидиране, сроковете за отпускане и усвояване на субсидиите.

Съществува сериозно несъгласие с критериите за категоризиране на фермите, които не са съобразени със спецификата на производството.

Оказва се невъзможно в бранша да влязат свежи финансови средства на базата на кредитиране, свързано основно с неприемането от търговските банки на селскостопанска земя и част от дълготрайните активи като обект за гарантиране на кредита.

Поставят се нереално високи изисквания към проектите за финансиране на животновъдни ферми.

Наличието на горна граница за размера на инвестиционните кредити ощетява едрите ферми.

Съществуващите изисквания за размера на съфинансиране на практика води до невъзможност за достатъчно кредитиране на гребните и средни фермерски стопанства.

Бюджетната финансова рамка за подпомагане на млечното животновъдство през последните години не е съобразена с реалния размер на популациите.

В резултат на всичко това фермерите се лишават от достъп до финансовите средства, въпреки тяхната наличност.

Четвърто: Работата на държавните органи по управление и развитие на млечното животновъдство не получава одобрение от заетите в бранша.

Липсва обсъждане и прозрачност при поемане на ангажименти към Европейския съюз, водене на преговори, разработване на нормативни документи и програми, определяне и разпределение на средствата за подкрепа и др. Остават неясни и мотивите за вземането на управленски решения, което поражда определени съмнения в целесъобразността им за обществения интерес.

Не са намерени подходящите форми и време до фермерите да достигне информация за сроковете и условията, които са договорени с Европейския съюз. Това от своя страна е забавило и затруднило значително тяхната адаптация.

Недостатъчна е разяснителната работа за сроковете, параметрите и условията на европейските програми за финансиране в периода преди присъединяването към Европейския съюз. Това е лишило фермерите от възможност да използват европейски финансови средства за обезпечаване на промените, които се налагат за постигане на съответствие с европейските изисквания.

Не достига до производителите нужната информация за ефективно управление на фермата.

Отправени са и сериозни критики във връзка с прилагането на аг-

министративно-команден подход.

Държавните органи са труднодостъпни и не осигуряват необходимата помощ и съдействие на фермерите.

Администрацията е ангажирана с изпълнението на несвойствени за нея функции и практики при регулиране на процесите в животновъдството. В същото време държавата абдикира от основни дейности, като определяне на приоритетите в развитието на животновъдството.

Допуска се в държавните институции да се назначават служители с недостатъчна професионална компетентност и по партиен признак.

Пето: Не се използва в достатъчна степен капацитетът на неправителствените организации.

Няма конструктивен диалог и не се делегират достатъчно права и отговорности на неправителствените организации за развитие и регулиране на млечното животновъдство.

Липсва ясна законова регламентация за правата и отговорностите на отделните неправителствени организации в животновъдството. Те са изключени от участие в дейностите при определяне на критериите и размерите на отпусканите субсидии, осъществяването на контрол на количеството и качеството на произвежданото мляко, провеждането на разяснителни кампании сред млекопроизводителите и др.

Съществуват голям брой конюнктурно създадени организации без реална база. Няма ясен регламент за финансиране на развъдните асоциации от държавата. Изразени са съмнения за безпринципно финансиране на базата на лични предпочитания и създаване на нелоялна конкуренция.

Шесто: Съществуват пропуски и противоречия в нормативната уредба на животновъдния сектор.

Допуснато е наличието на текстове, които пораждаат конфликт на интереси, като например при организацията, провеждането и

контрола на селекцията и репродукцията, при издаване на сертификат за порода.

Липсва ясен регламент при управлението на генетичните ресурси, при регистрацията и патентоването на породите. В някои наредби, регламентиращи отглеждането на животни, се поставят по-високи изисквания от европейските, което затруднява работата и излишно оскъпява пресструктурирането на животновъдните обекти.

Допуска се съществуването на постановления в отделни нормативни документи, които не са добре обосновани и аргументирани – например, относно категоризация на стопанствата, извеждането на фермите извън населените места, за подпомагането на земеделските производители и др.

За преодоляване на посочените в този раздел проблеми, омбудсманът препоръчва реализирането на система от мерки, подходи и дейности.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ за решаване на проблемите и за очертаване на перспективите на млечното животновъдство

Активното включване на участниците в обсъжданията, тяхната гражданска и професионална ангажираност с решаването на проблемите намери израз в множеството направени предложения за конкретните мерки, подходи и дейности, които трябва да бъдат приложени. Убеждението на омбудсмана е, че тяхното прилагане и реализиране ще подпомогне преодоляването на кризата в млечното животновъдство и очертаването на перспективите в неговото развитие.

Първо: Да се разработи Национална стратегия за развитие на млечното животновъдството в България.

Стратегията трябва да бъде насочена към синхронизиране на селскостопанската политика на България с общата селскостопанска по-

литика на Европейския съюз; защита на националните интереси; създаване на условия за стимулиране и задоволяване на потреблението; създаване на реална пазарна среда; повишаване на безопасността и качеството на продукцията; поддържане на екологичното равновесие и добрия вид на териториите; осигуряване на условия за демографска и социална стабилност; запазване и развитие на добрите традиции на българското млечно животновъдство и създаване на условия за стабилно развитие на бранша.

Стратегията би следвало да даде отговор на следните важни задачи:

- да предложи модела на българското млечно животновъдство;
- да определи приоритетите с ясна мотивация и перспективи;
- да определи приоритетни региони за развитие на млечното животновъдство;
- да осигури възможности за практикуване на различни модели фермерство - интензивно, екстензивно, органично и т.н., чрез разработване на регионални програми;
- да създаде равни възможности за преустройство на различни видове ферми от значение за развитието на регионите, създаване на поминък, намаляване на миграцията към големите градове, създаване на малки предприятия за бутикови производства и др.;
- да се извърши райониране на производството чрез регионална диференциация на финансовата подкрепа от гледна точка на комплексното използване на териториите, социалния и демографския въпроси;
- да се разработят модели за интеграция на трите звена от веригата «ферма - преработвателни предприятия - реализацията на готовата продукция»;
- да се регламентират възможностите за интеграция на млечното животновъдство с туризъм, търговия, развитие на регионите; съхраняване на генетичните ресурси.

Необходимо да се разработи Национална програма за развитие на млечното говедовъдство в планинските региони в съответствие с Резолюция №2008/2066 (INI) на Европейския парламент. Тази програма

мата трябва да се обвърже с Национална програма за развитие на селските региони.

Необходимо е разработването на стратегията да е съпроводено с провеждане на широка обществена дискусия, която да осигури консенсусното ѝ приемане от Народното събрание и превръщането ѝ в нормативен и задължаващ акт.

От гледна точка на конкретното състояние е необходимо и незабавно разработване на кризисен план, насочен към бързото преоляване на кризата в млечното животновъдство.

Националната политика в млечното животновъдство да се синхронизира с общата аграрна политика на Европейския съюз, като при нейното формиране се отчетат националните и регионалните особености в сектора. При настоящето обсъждане на политиката и планиране на бюджета на Съюза за следващия период да се поиска от Европейската комисия по земеделие преразглеждане на пропуснатите възможности за подпомагане, които да станат част от планирането за следващия период.

Второ: Да се създадат оптимални условия за ефективно функциониране на животновъдните стопанства.

Да се разработи Национална програма за предоставяне на земеделска земя от държавния и общински и горски поземлен фонд на животновъдите, с която да се гарантира:

- срокът за предоставянето под аренда да не бъде по-малък от 25 години;
- мерите, ливадите и пасищата да се отдават без търгове и конкурси само на фермери по определени критерии;
- унаследяване на арендата от наследниците на фермата;
- освобождаване от арендна вноска за първите години на ползване /напр. 5 години/ с цел създаване на условия за привиждането на обекта в добър земеделски вид.

Да се пристъпи към незабавна прекаатегоризация на фермите съобразно конкретните производствени условия.

Да се извърши преразпределение на млечните квоти на основата на извършената прекаатегоризация.

Да се регламентира зратисен период до 2013 г. за привеждане на отглеждането на животните според добрите фермерски практики.

Да се преосмислят съществуването и функциите на Млечния борд.

Да се създадат условия за пренасочване на неефективно функциониращите млечни фермерски стопанства към месодайно преживно животновъдство чрез:

- осигуряване на целеви помощи за пренасочване;
- подпомагане от средствата по стимулиране на развитието на полупазарните стопанства;
- предоставяне в пълен размер на предвидената субсидия за отглеждане на месодайни говеда.

Да се предвиди подкрепа на фермерите по отношение на трудовите ресурси и качеството на специализираното обслужване на фермите чрез:

- Създаване на условия за повишаване на квалификацията на заетите в производството;
- Закриване на Държавната служба за съвети в земеделието, като държавната функция по предоставяне на съвети в земеделието се изпълнява на пазарен принцип;
- Осигуряване на правото и възможността за свободен избор на специалисти от страна на фермерите;
- Увеличаване на бюджетните средства за задължителните ветеринарно - санитарни дейности;
- Освобождаването на ветеринарните лекари от несвойствени дейности: контрол по организация на дейностите на фермите, контрол на устройството на фермите, контрол на технологиите на отглеждане, контрол на храненето и т.н.

Да се създадат условия за повишаване на качеството и безопасността на продукцията чрез:

- Въвеждане на адекватни изисквания към производството, транспортирането и съхраняването на мляко;
- Засилен контрол върху качеството и безопасността на готовата продукция.

Да се повиши конкурентноспособността на отрасъла чрез:

- Запазване на малките и средните ферми в определени региони;
- Стимулиране на млекопроизводителите за съвместно производство на млечни продукти, закупуване на фуражи, съвместна реализация на продукцията;
- Обсъждане на възможности за въвеждане на регулаторен механизъм за взаимноизгодно договаряне на цените между производители, изкупватели и преработватели;
- Регламентиране на защитни изкупни цени на млякото и условия за изкупуване на млякото въз основа на съотношението на цени мляко – комбиниран фураж.

Трето: Оптимизиране на системата за финансиране на животновъдството.

Да се регламентирант ясно средствата за подкрепа на млечното животновъдство в Закона за бюджета на Република България.

Да се усъвършенства системата за подпомагане на млечното животновъдство и тя да се превърне в механизъм за стимулиране на неговото развитие, като се:

- Определят ясни и устойчиви критерии за субсидиране. При определяне на критериите за субсидиране на фермите да се имат предвид националните приоритети за развитие на животновъдството, категоризацията на стопанствата на основата на икономически показатели и ясна диференциация на субсидирането за едри, средни, дребни земеделски стопанства и т.н. Субсидирането на животновъдните ферми да бъде на база брой

отглеждани животни в основното стаго и погроставащи млади животни за разплод. Субсидирането на млякото да е единствено въз основа на неговото качество и безопасност;

- Осигурят инвестиции при облекчени условия за подобряване на средата на отглеждане, качеството на продукцията и благогенствително на животните;
- Увеличат и гарантират националните доплащания и се изравни подкрепата на животновъдството у нас с тази в останалите държави - членки на Европейския съюз;
- Подпомагат целево дейностите за определени райони, например Родопите, Странджа, Сакар, Стара планина и др. за запазване на определени популации животни;
- Включат браншовите и развъдните организации при определяне на критериите за подкрепа на отрасъла, на размера и разпределение на субсидиите в духа на европейската практиката;
- Провежда ефективна разяснителна и рекламна кампания за реда, сроковете и другите условията за субсидиране по национални или международни програми;
- Постава субсидирането на дейността на развъдните и браншовите организации на основата на следните принципи: ясно мотивиране на необходимостта от субсидиране, прозрачно определяне на размера на субсидията, публична мотивация за размера на субсидията за всяка отделна организация;
- Създаде механизъм за икономическо стимулиране на дребни и средни фермери, които искат да се пренасочат към месодайно преживно животновъдство. Разработване на система за подкрепа на месодайното преживно животновъдство, която да подпомогне този процес;
- Въведе субсидиране на животните от националния генофонд на основата на: определяне на критериите за генофонд; мотивирано определяне на размера на субсидията по видове; прозрачно разпределение на субсидията и контрол за целенасоченото ѝ използване;
- Финансират целево научни институти, университети, асоциации, консултантски служби, натоварени да разработят модели за ефективно производство в малките и средни ферми.

Съвместно с браншовите и бизнес-организациите да се обсъдят необходимостта, възможностите и механизмът на субсидиране на износа.

В същото време финансовата подкрепа от националния бюджет и бюджета на Европейския съюз е инструмент, чрез който държавата може да осъществява контрол като отказва подпомагане при предварително посочени изисквания: отглеждане на неподходящи за условията на региона породи; създаване на неподходящи за региона производства; отглеждане на животните при неблагоприятни и неподходящи условия; на ферми, които замърсяват околната среда; на производство на некачествена и неприемлива в санитарно-хигиенно отношение продукция.

Да се развие и разнообрази системата за кредитиране на млечното животновъдство чрез:

- Усъвършенстване и разширяване на системата за финансиране на проектен принцип, като критериите и границите по различните програми дават възможност да се подпомагат както едрите, така и средните и дребните производители;
- Осигуряване на благоприятни кредитни условия, вкл. и gratuitен период по кредитите, за развитие на млекопроизводството;
- Създаване на земеделски гаранционен фонд, чрез който да се гарантират кредити за млекопроизводителите.;
- Така ще се преодолее практиката, установена от банките в страната, да не се приемат като гаранции при отпускане на кредити земеделска земя или други земеделски обекти;
- Възстановяване на фонд „Екологични проекти за планинско земеделие“ с цел възстановяване и опазване на околната среда, на биологичното разнообразие и развитие на планинските региони.

Четвърто: Ясно регламентиране на ролята и функциите на държавата, насочено към подобряване на планирането, организацията и управлението на животновъдния сектор.

Основната функция на държавата да е свързана с определяне и раз-

работване на сържавната политика в областта на:

- развитие на животновъдството;
- нарастване на потреблението;
- осигуряване на външни пазари;
- обезпечаване на сигурност за производителите и перспектива за развитие.

Държавните органи следва да предприемат действия за осигуряване на конкурентна среда на българските производители, като например чрез:

- Постигане на равнопоставеност на българските производители с тези на останалите членове на Европейския съюз по отношение на изискванията за производство и преработка на животинска продукция, режими за внос и износ;
- Прилагане на устойчиви, достъпни, прозрачни механизми за подкрепа и стимулиране на приоритетните области в млечното животновъдство;
- Максимално допустимо облекчаване на законите изисквания и процедури, разрешителни и лицензионни режими и т.н.;
- Обезпечаване на благоприятни възможности за достъп и усвояване на европейските средства и средствата от националния бюджет за земеделие;

Държавата трябва да осигури условия за самоорганизация и функциониране на отделните отрасли, като се:

- Стимулира създаването на неправителствени организации на фермери (браншови организации, продуктови бордове, развъдни организации и др.) и се подпомага тяхната дейност.

Държавните органи трябва да работят за изграждане и повишаване на авторитета си и подобряване на дейността си чрез:

- Повишаване на административния капацитет на служителите;
- Въвеждане на Общата рамка за оценка /CAF/ като средство за управление на качеството и възможност за прилагане на добрите практики в публичната администрация;

- Отваряне към проблемите на млекопроизводителите и промяна в подхода на работа на служителите - от търсене на помощ от страна на фермера към предлагане на помощ от страна на служителите, което е пряко свързано с промяна на философията на управление - от диктат и санкции към насочване и стимулиране.

Преструктуриране на организацията и управлението на отрасъла, насочено към освобождаване на държавата от несвойствени дейности и функции:

- Промени в нормативното уреждане на дейността на Националната ветеринарна медицинска служба с цел конкретизиране на задълженията и подобряване на ветеринарното обслужване;
- Създаване на специализирана зоотехническа служба, която да осъществява националната политика в областта на животновъдството; организацията на селекцията и репродукцията; подпомагане и контрол на отглеждането, храненето, производството и реализацията на животинската продукция;
- Регламентиране на дейността на Изпълнителната агенция по селекция и репродукция /ИАСРЖ/ в животновъдството на основата на обсъждане с всички заинтересовани страни. Ревизия на дейността на ИАСРЖ и отмяна на решенията, противоречащи на българското и европейското законодателство, включително отмяна на патентите, издадени на частни лица за породи, създадени чрез народна селекция и представляващи национално достояние;
- Подобряване на координацията и взаимодействието на държавните органи.

Държавните органи е необходимо да положат усилия за удължаване на преходния период за преустройство на фермите и подобряване на качеството на млякото; преговорването с Европейската комисия на нова база за определяне на по-голям размер за пряко субсидиране и свързаното с това отлагане на периода на дерогация след 31.12.2009 г., както и преосмисляне на срока за извеждане на фермите от населените места.

Пето: Саморегулация на животновъдния сектор чрез ясно регламентиране и стимулиране на дейността на неправителствените организации.

Включването на неправителствените организации при обсъждане на проблеми, свързани с техния обект на дейност като:

- Разработване на държавната политика в сферата на животновъдството;
- Разработване на стратегии, програми и нормативни документи;
- Определяне на размера, критериите и разпределението на финансовата подкрепа по национални и европейски мерки;
- Субсидиране на дейността на развъдните асоциации и т.н.

Възлагане на функции на неправителствените организации в съответствие с тяхната специфика като:

- Провеждане на селекцията и репродукцията;
- Контрол на репродуктивните качества;
- Разпределяне на млечните квоти и др.

Подпомагане на дейността на неправителствените организации.

Създаване на Консултативен съвет по животновъдство към Министъра на земеделието и храните, включващ всички браншови организации и научните среди, би било сериозна стъпка в повишаване на ролята на неправителствения сектор и среда за диалог.

Шесто: Усъвършенстване на нормативната база, регламентираща дейностите в бранша, с цел създаване на оптимални условия за неговото развитие.

Очертава се необходимост от промени в Закон за животновъдството и произтичащите от него подзаконови нормативни документи към:

- Либерализиране на българската нормативна уредба, която често налага по-високи изисквания към животновъдния сектор от европейската;
- Преодоляване на съществуващите противоречия и несъвместимостта между различни нормативни документи;
- Премахване на регламентите, създаващи конфликт на интереси;
- Осъществяване на обществен контрол върху дейността на правителствените органи и структури от браншовите и развъдните асоциации и бизнесорганизациите.

Още веднъж трябва да се каже, че това становище-доклад на омбудсмана на Република България по състоянието, проблемите и перспективите на млечното животновъдство е формирано на основата на проведеного широко обществено обсъждане.

Не всички актуални въпроси намериха отговор при дискусиите. Вероятно и не всички въпроси, свързани с развитието на бранша, са поставени на обсъждане. Но не такава е била нашата основна идея.

За омбудсмана е важно, че инициативата ни провокира и стимулира гражданската активност и желанието за изразяване и отстояване на позиция както от страна на млекопроизводителите, така и от страна на техните организации, академичната общност, държавните органи.

В резултат на това се откروه както проблемите, които поставят българското млечно животновъдство в сериозна криза, така и възможностите за нейното преодоляване. Очертах се и контурите на една цялостна стратегия за развитието на млечното животновъдство в България.

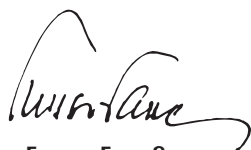
ПРЕПОРЪКИ

1. Министерският съвет да ускори подготовката и внесе в Народното събрание Стратегия за развитие на млечното животновъдство като се отчетат направените констатации и предложения по време на дискусиите, организирани от омбудсмана. Убеждението на националният омбудсман е, че стратегията трябва да бъде приета с възможно най-голям обществен консенсус като важно условие тя да се превърне в солиден фундамент на една последователна държавна политика в интерес на хората.
2. Министерството на земеделието и храните да реализира краткосрочна програма за преодоляване на кризата в млечното животновъдство в диалог с млекопроизводителите и млекопреработвателите, неправителствените организации, експерти, научните среди.
3. Министерството на земеделието и храните да пристъпи към

разработване на Национална програма за развитие на млечното говедовъдство в планинските региони, както и регионални програми за осигуряване на условия за демографска и социална стабилност и подобряване на качеството на живот в селските райони.

Омбудсманът на Република България се обръща с предложение и молба към медиите – българската журналистика, както и досега, да гържи будно вниманието си по целия спектър от проблеми, които засягат правата и интересите на фермерите и развитието на този важен отрасъл - млечното животновъдство в България.

Октомври 2008 г.

Гиньо Ганев

Омбудсман на Република България

Това Становище-доклад е изготвено на основание чл. 22, ал. 4 от Закона за омбудсман. След публичното му огласяване на широка пресконференция, то се изпраща на Народното събрание, Министерския съвет, Министерството на земеделието и храните, както и на други ведомства, браншови и граждански организации.

София 1000, ул. „Джордж Вашингтон“ № 22
тел. (02) 8106955, 9809510 | факс: (02) 8106963
priemna@ombudsman.bg
www.ombudsman.bg

ТАЗИ КНИГА Е ОТПЕЧАТАНА
НА РЕЦИКЛИРАНА ХАРТИЯ